

Sygn. akt VIII Gz 35/18

POSTANOWIENIE

Dnia 1 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Górnik (spr.)

Sędziowie: SO Patrycja Baranowska

SO Natalia Pawłowska-Grzelczak

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2018 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko (...) BUDOWNICTWO spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 20 listopada 2017 r., sygn. akt V GC 1636/17

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSO Patrycja Baranowska SSO Anna Górnik SSO Natalia Pawłowska-Grzelczak

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 13 września 2017 r. powódka domagała się zasądzenia od pozwanej kwoty 53.699,80 zł wraz z odsetkami tytułem zapłaty ceny sprzedaży wynikające z zawartej umowy.

Sąd Rejonowy wydał w dniu 19 września 2017 roku nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym.

W zarzutach, przed wdaniem się w spór, pozwany podniósł zarzut zapisu na sąd polubowny.

Postanowieniem z dnia 20 listopada 2017 roku Sąd Rejonowy w Koszalinie uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 19 września 2017r. sygn. akt V GNc 2320/17 i odrzucił pozew.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że stosownie do treści art. 1165 § 1 k.p.c. w razie wniesienia do sądu sprawy dotyczącej sporu objętego zapisem na sąd polubowny, sąd odrzuca pozew lub wniosek o wszczęcie postępowania nieprocesowego, jeżeli pozwany albo uczestnik postępowania nieprocesowego podniósł zarzut zapisu na sąd polubowny przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.

W niniejszej sprawie w dniu 31 sierpnia 2016r. strony zawarły umowę nr (...), w której w § 15 ust. 1 i 2 postanowiły: „Strony ustalają, że ewentualne spory powstałe na tle Umowy lub w związku z nią będą rozstrzygane w pierwszej

kolejności polubownie. W braku rozstrzygnięć polubownych, spór zostanie poddany rozstrzygnięciu przez sąd arbitrażowy właściwy miejscowo według siedziby Zamawiającego”.

Mając na uwadze, iż niniejszy pozew wynikał na tle zawartej umowy, zaś pozwany podniósł stosowny zarzut przed wdnaniem się w spór, z mocy art. 1165 § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji.

Zażalenie na powyższe wywiódła strona powodowa wnosząc o jego uchylenie. Wskazano na naruszenie art.1165§1 i 2 kpc poprzez przyjęcie, że między stronami doszło do skutecznego zawarcia umowy na sąd polubowny. W uzasadnieniu wskazano, że ogólnikowy zapis w umowie nie pozwala stwierdzić, co strony rozumiały przez „sąd arbitrażowy właściwy miejscowo według siedziby zamawiającego.” Takie wskazania uniemożliwia powołanie arbitrów w trybie art. 1171 kpc, a jednocześnie nie określa konkretnego sądu arbitrażowego, czyniąc zapis niewykonalny.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie wskazując w uzasadnieniu na przepisy regulujące powołanie sądów polubownych ad hoc oraz umowy na sąd stały.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie wniesione w sprawie niniejszej przez powódkę okazało się zasadne i doprowadziło do wydania postanowienia o charakterze kasatoryjnym.

W ramach wniesionego zażalenia powódka kwestionowała odrzucenie przez Sąd I instancji wniesionego przez nią pozwu na podstawie art. 1165 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 121 ze zm.; dalej: k.p.c.) z uwagi na podniesiony przez pozwanego zarzut zapisu na sąd polubowny wskazując na niesprecyzowanie tego zapisu i jednocześnie niewyjaśnienie przez Sąd, jak strony zapis ten rozumiały.

Sąd Okręgowy po rozważeniu uzasadnienia zaskarżonego postanowienia oraz stanowiska stron ocenił, iż podzielić należy stanowisko powódki.

Punktem wyjścia w niniejszej sprawie musi być zauważenie, iż równolegle funkcjonują dwa rodzaje sądów polubownych, a mianowicie stałe sądy polubowne oraz sądy polubowne powoływane do rozstrzygania konkretnych spraw, z woli stron (tzw. sądy polubowne ad hoc). Powierzenie rozstrzygnięcia sporów cywilnych takim sądom zostało dopuszczone na podstawie art. 1161 § 1 k.c., zgodnie z którym poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wymaga umowy stron, w której należy wskazać przedmiot sporu lub stosunek prawny, z którego spór wyniknął lub może wyniknąć (zapis na sąd polubowny).

Co istotne, jak wynika z powyższego przepisu, niezbędnym elementem zapisu na sąd polubowny nie jest określenie sądu polubownego, który będzie właściwy do rozpoznania sporu. Tym niemniej w art. 1161 § 3 k.c. przewidziano, iż zapis na sąd polubowny może wskazywać stały sąd polubowny jako właściwy do rozstrzygnięcia sporu, a jeżeli strony nie postanowiły inaczej, wiąże je regulamin stałego sądu polubownego obowiązujący w dacie zawarcia zapisu na sąd polubowny. Zważyć należy, iż przepis ten w zakresie, w jakim stanowi, iż strony mogą wskazać stały sąd polubowny, nie musiał zostać wprowadzony, gdyż już tylko na podstawie art. 1161 § 1 k.p.c. nie było niemożliwe oznaczenie konkretnego sądu polubownego właściwego do rozstrzygnięcia sporu. Pod względem normatywnym znaczenie w zasadzie ma jedynie zdanie drugie, które reguluje kwestię granicy związania stron regulaminem wybranego stałego sądu polubownego.

Zdaniem Sądu Okręgowego samo postanowienie zapisu na sąd polubowny, iż spory będą rozstrzygane przez „sąd polubowny”, bez dopełnienia rodzajowego (określenie „ad hoc” albo równoważne albo wskazanie konkretnego stałego sądu polubownego), ma ten skutek, iż zapis na sąd polubowny dotyczy zarówno sądów polubownych ad hoc, jak i stałych sądów polubownych. W związku z tym strony stosunku prawnego mogą poszukiwać ochrony prawnej w szerszym zakresie. W ocenie Sądu Okręgowego art. 1161 § 3 k.p.c. w zakresie, w jakim umożliwia stronom wskazanie w treści zapisu na sąd polubowny stałego sądu polubownego właściwego do rozpoznania sprawy, ma bowiem charakter zbliżony do instytucji umowy prorogacyjnej (art. 46 k.p.c.) obecnej w postępowaniu przed sądami

powszechnymi, która umożliwiła stronom ustalenie w drodze umowy sądu wyłącznie właściwego do rozpoznania ich sporu (również przyszłego). Strony mogą zatem ograniczyć właściwość sądów polubownych, wskazując konkretny stały sąd polubowny. Brak jest przy tym w ocenie Sądu Okręgowego podstaw prawnych ku temu, aby np. strony w zapisie na sąd polubowny strony nie mogły wskazać kilku stałych sądów polubownych albo ogólnie określić, iż spory pomiędzy nimi będą rozpatrywane przez stałe sądy polubowne albo wyłącznie sąd polubowny powołany ad hoc.

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy wskazuje, że zapis umowy nie wskazywał, czy spór będzie rozpatrywany przez sąd polubowny ad hoc, a jedynie przez „Sąd arbitrażowy”, jednakże z zawężeniem, do „właściwego miejscowo według siedziby Zamawiającego”. Zapis ten jest dalece nieprecyzyjny i winien być interpretowany w kontekście woli stron, tj. na podstawie art. 65 k.c., czego Sąd I instancji nie uczynił. Co więcej, sam pozwany nie podnosił w tym zakresie twierdzeń faktycznych, co do tego, na jaki sąd polubowny strony się umówiły, a tym samym nie można na tym etapie ocenić, czy zapis jest wykonalny w rozumieniu art. 1165§2 kpc. Wątpliwości bowiem może budzić całość sformułowania zapisu, który każe odnosić ustalony sąd arbitrażowy do miejsca siedziby zamawiającego, co może sugerować sąd stały nieoznaczony literalnie, ale może też utrudnić powołanie arbitrów przy przyjęciu, że miałby to być sąd ad hoc. Wątpliwości tych Sąd Rejonowy nie wyjaśnił.

Zgodnie z treścią art. 1165 § 2 k.p.c. przepisu § 1 nie stosuje się, gdy zapis na sąd polubowny jest nieważny, bezskuteczny, niewykonalny albo utracił moc, jak również wtedy, gdy sąd polubowny orzekł o swej niewłaściwości. W literaturze o „niewykonalności” zapisu na sąd polubowny wspomina się m. in. w kontekście, gdy postanowienia owego zapisu są niejasne i w drodze wykładni nie można ustalić jego treści, a także gdy wskazano nieistniejący stały sąd polubowny (por. M. Białecki, w: Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz. Art. 730-1217, red. J. Jankowski, Legalis 2015, kom. do art. 1165 k.p.c.).

Sąd Rejonowy winien w tym zakresie przeprowadzić postępowanie, które wyjaśni wolę stron i ustalenia dotyczące zapisu na sąd polubowny.

Z powyższych względów uznać, zdaniem Sądu Okręgowego należało, iż Sąd Rejonowy nie zbadał istnienia przesłanek określonych w art. 1165 § 1 i 2 k.p.c. do odrzucenia pozwu ze względu na istnienie zapisu na sąd polubowny.

W konsekwencji należało na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 k.p.c. postanowić o uchyleniu zaskarżonego postanowienia oraz przekazać sprawę do dalszego rozpatrzenia przez Sąd I instancji.

Zażalenie strony powodowej okazało się zasadne, a powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego. W związku z tym na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy pozostawił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi I instancji.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy postanowił jak w sentencji.

SSO Patrycja Baranowska SSO Anna Górnik SSO Natalia Pawłowska-Grzelczak

ZARZĄDZENIA:

1. (...)
2. (...)
3. (...)
  - (...)
  - (...)
4. (...)